

19.2.2007

PSA-2006-R-9-531

Kuopion Energia
Tuotanto-osasto
PL 105
70101 Kuopio

Viite / Hänvisning

Asia / Ärende

Yhteysviranomaisen lausunto Kuopion Energian kaukolämpövoimalaitoshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kuopion Energia on toimittanut 27.11.2006 Pohjois-Savon ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-laki, 468/1994) mukaisen arviointiohjelman, joka koskee Kuopion Energian kaukolämpövoimalaitoksen rakentamista.

HANKKEEN TIEDOT JA YVA-MENETTELY

Hankkeen nimi

Kuopion Energia, kaukolämpövoimalaitoshanke, Kuopio

Hankkeesta vastaava

Kuopion Energia
Snellmaninkatu 25
70100 Kuopio

Hankkeesta vastaavan yhteyshenkilö on Ari-Pekka Savolainen puh: 040 709 7321.

Konsultti

Pöyry Energy Oy
PL 93
02151 Espoo

Konsultin yhteyshenkilö on Päivi Koski puh: 010 33 24558.

Yhteysviranomainen

Pohjois-Savon ympäristökeskus
Sepänkatu 2 B
70100 Kuopio

Yhteysviranomaisen yhteyshenkilö on Jorma Lappalainen puh: 020 690 167 tai 040 511 8266.

YVA-menettely

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA-menettely) tavoitteena on edistää ympäristövaikutusten arviointia ja huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on 11.9.2006 tehnyt ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (468/94, muut 458/2006) 6 §:n ja 4 §:n 2 momentin perusteella päätöksen (Dnro PSA-2006-R-9-53), jonka mukaan Kuopion Energian kaukolämpövoimalaitoksen rakentamiseen on sovellettava YVA-menettelyä, vaikka hankkeen koko ei ylitäkään YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:ssä mainittua kokorajaa (300 MW).

YVA-menettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaisena toimivalle alueelliselle ympäristökeskukselle. Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan suunnitelma siitä, miten arviointi tullaan suorittamaan. Yhteysviranomaisen antamassa lausunnossa esitetään, miltä osin arviointiohjelmaa on mahdollisesti tarkistettava.

Hankkeesta vastaava arvioi hankkeen ympäristövaikutukset arviointiohjelman ja siitä saamansa yhteysviranomaisen lausunnon pohjalta sekä kokoaa arvioinnin tulokset arviointiselostukseen. Yhteysviranomainen antaa myöhemmin lausuntonsa arviointiselostuksesta ja sen riittävydestä.

YVA-menettely päättyy, kun yhteysviranomainen toimittaa lausuntonsa arviointiselostuksesta ja muiden kannanotot siitä hankkeesta vastaavalle.

Hankkeen tarkoitus ja sijainti

Hankkeessa on tarkoitus korvata vuonna 1972 käyttöönotettu Haapaniemi I (poltoaineteho 131 MW) uudella kattilaitoksella. Hankkeella Kuopion Energia turvaisei kaukolämmön toimittamisen, sillä Kuopion Energia on sitoutunut toimittamaan lämpöä asiakkailleen. Kuopion Energia on pystynyt vuosien saatossa tekemillään perusparannuksilla olemassa olevilla kattilaitoksilla siirtämään rakennusinvestointia.

Kuopion Energia toimittaa sähköä ja kaukolämpöä pääasiassa Kuopion alueelle. Sähkön myynnistä neljännes suuntautuu Kuopion ulkopuolelle.

Tällä hetkellä Kuopion Energian omistuksessa on Haapaniemellä 2 voimalaitosyksikköä (Haapaniemi I ja Haapaniemi II) sekä muualla 7 kiinteää lämpökeskusta ja 3 siirrettävää lämpökeskusta. Kuopion Energian vuosittainen sähkön

myynti on n. 700 GWh (=700 000 MWh) ja kaukolämmön myynti n. 900 GWh (= 900 000 MWh).

Uusi kattilalaitos tulisi toimimaan ajojärjestyksessä ensimmäisenä laitoksena. Syksyisin ja keväisin, kun Haapaniemi II-laitoksen teho riittää kattamaan koko kaukolämpökuorman, ajaa Haapaniemi II-laitos ajojärjestyksessä ensimmäisenä. Uusi laitos tulisi siten toimimaan peruskuormituslaitoksena ja Haapaniemi II-laitos säätävänä laitoksena.

Uusi laitos on tarkoitus saada tuotannolliseen käyttöön vuoden 2011 lopussa.

Hanke sijoittuu Kuopion keskustaajaman eteläpuolelle Haapaniemen ja Kumpusaaren alueille Kallaveden ranta-alueelle.

Arvioitavat vaihtoehdot

Kuopion Energialla on tarkoitus arvioida ympäristövaikutuksia kolmelle päävaihtoehdolle, joista kukin sisältää kaksi eri toteutusvaihtoehtoa seuraavasti:

Arvioitavat vaihtoehdot ovat:

- Nollavaihtoehdot 0A ja 0B: Haapaniemelle rakennetaan 90 MW:n kaukolämpökattila (lämpöä tuottava laitos). Polttoaineena: turve, puu, pelto-biomassat ja kivihiili (+raskas polttoöljy käynnistyspolttoaineena). 0B-vaihtoehdossa lisäksi kierrätyspolttoaine
- Vaihtoehdot 1A ja 1B: Haapaniemelle rakennetaan 250 MW:n voimalaitos (lämpöä ja sähköä tuottava laitos). Polttoaineena: turve, puu, pelto-biomassat, kivihiili (+raskas polttoöljy käynnistyspolttoaineena). 1B-vaihtoehdossa lisäksi kierrätyspolttoaine (syntypaikoilla lajitelluista jätteistä jossain muualla valmistetut jättepolttoaineet)
- Vaihtoehdot 2A ja 2B: Kumpusaaren rakennetaan 250 MW:n voimalaitos (lämpöä ja sähköä tuottava laitos). Polttoaineena: turve, puu, pelto-biomassat, kivihiili (+raskas polttoöljy käynnistyspolttoaineena). 2B-vaihtoehdossa lisäksi kierrätyspolttoaine (syntypaikoilla lajitelluista jätteistä jossain muualla valmistetut jättepolttoaineet)

Varsinaista hankkeen toteuttamatta jättämistä Kuopion Energialla ei ole tarkoitus arvioida, koska he ovat esittämänsä mukaisesti sitoutuneet toimittamaan kaukolämpöä asiakkailleen. Tästä johtuen vähintään uuden lämpölaitoksen rakentaminen on välttämätöntä (= VE 0).

Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Viranomainen ei saa myöntää ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain (YVA-laki) 13 §:n mukaan YVA-lain soveltamisalaan kuuluvaan hankkeen toteuttamiselle lupaa tai tehdä siihen rinnastavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon.

Mahdollista voimalaitosta varten on haettava ympäristönsuojelulain (YSL 86/2000) mukainen ympäristölupa. Ympäristölupa kattaa kaikki ympäristövaikutuksiin liittyvät asiat kuten päästöt vesiin ja ilmaan, jäteasiat, meluasiat jne. Hankkeen lupaviranomaisena on Itä-Suomen ympäristölupavirasto.

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/99) mukaan rakennuslupa on haettava kaikille uudisrakennuksille, joten mahdollisen voimalaitoksen rakentamiseksi Kuopion Energian tulee hakea rakennuslupa voimalaitoksen rakentamiseen. Lupaviranomaisena on Kuopion kaupunki, joka lupaa käsitellessään tarkistaa, että rakennus on voimassa olevan asemakaavan ja rakennusmääräysten mukainen.

Toimiakseen uusi voimalaitos tarvitsee päästökauppain (683/2004) mukaisen kasvihuonekaasujen päästölupan energiamarkkinavirastolta. Kasvihuonekaasujen päästölupa myönnetään toiminnanharjoittajalle laitosta tai sen osaa koskien, jos:

1. toiminnanharjoittajan suunnitelmat päästöjen tarkkailemiseksi ja päästöistä laadittavien selvitysten toimittamiseksi päästökauppaviranomaiselle ovat riittävät ja asianmukaiset; ja
2. toiminnanharjoittaja saa ympäristönsuojelulainsäädännön nojalla harjoittaa toimintaa.

Päästölupa voidaan myöntää, vaikka päätös ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisesta luvasta ei ole lainvoimainen.

Kemikaalilain (744/89) mukaiset kemikaalien laajamittaista käyttöä ja varastointia koskevat lupahakemukset tehdään Turvatekniikan keskukselle (TUKES). Kemikaalien vähäistä teollista käsittelystä ja varastoinnista on tehtävä ilmoitus palopäällikölle tai kunnan kemikaaliviranomaiselle.

Painelaitteiden suunnittelua, valmistusta, asennuksia, korjauksia ja tarkastuksia sääntelee painelaitelaki (869/1999). Painelaitteiden turvallisuutta ja määräyksien noudattamista valvoo Turvatekniikan keskus.

Ilmailulain (1242/2005) mukaan laite, rakennus, rakennelma ja merkin asettaminen tarvitsee lentoesteluvan Ilmailuhallinnolta, jos este ulottuu 30 metriä maanpinnasta.

Arviointimenettelyn sovittaminen yhteen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Hankkeen arviointimenettelyä ei ole ollut tarve yhteen sovittaa muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

ARVIOINTIOHJELMASTA TIEDOTTAMINEN JA KUULEMINEN

Pohjois-Savon ympäristökeskus on yhteysviranomaisen ominaisuudessa kuuluttanut ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta Kuopion kaupungin ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksen ilmoitustauluilla 1.12.2006 – 19.1.2007. Kuulutus on julkaistu Savon Sanomissa 30.11.2006. Arviointiohjelma on nähtävillä arviointimenettelyn ajan Kuopion kaupunginkirjastossa, Kuopion kaupungin ympäristökeskuksessa, Kuopion Energialla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa.

Arviointiohjelmaan on voinut tutustua myös internetissä osoitteessa: <http://www.kuopionenergia.fi>

Hanketta ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskeva yleisötilaisuus on järjestetty Kuopion kaupungin valtuustosalissa 30.11.2006.

Pohjois-Savon ympäristökeskus on pyytänyt arviointiohjelmasta lausuntoja viranomaisilta, muilta tahoilta ja kansalaisilta 19.1.2007 mennessä.

YHTEENVETO ESITETYISTÄ LAUSUNNOISTA JA MIELIPITEISTÄ

Pohjois-Savon ympäristökeskukselle toimitettiin 12 lausuntoa ja mielipidettä. Pohjois-Savon ympäristökeskus toimittaa kopion kaikista annetuista lausunnoista ja mielipiteistä Kuopion Energialle tämän lausunnon liitteinä.

Arviointiohjelmasta annettujen lausuntojen ja mielipiteiden keskeinen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvä sisältö oli yhteysviranomaisen mielestä seuraava:

Pohjois-Savon liitolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Särkiniemen-Särkilahden asukasyhdistys toteaa lausunnossaan, että arviointiohjelmassa ei ole perusteltu sitä, miksi vaihtoehtoiksi ei ole valittu muita sijoituspaikkoja kuin vain Haapaniemi ja Kumpusaari. Vuonna 2004 YVA-menettelyssä olleessa Kuopion Energian jätteen energiakäyttöhankkeessa vaihtoehtoisina sijoituspaikkoina oli em. lisäksi Heinälamminrinne ja Pitkälahti. Asukasyhdistyksen mielestä tuolloisessa YVA-menettelyssä ei tullut esille mitään perusteita, miksi voimalaitosta ei voisi sijoittaa Heinälamminrinteelle tai Pitkälahteen, jonka vuoksi nyt arviointiohjelmaan tulisi sisältyä muitakin sijoituspaikka vaihtoehtoja.

Asukasyhdistyksen mielestä arviointiohjelmassa tulisi arvioida myös niitä myönteisiä, joita syntyisi mm. Haapaniemen alueelle, mikäli voimalaitos sijoitettaisiin jonnekin muualle kuin Haapaniemelle.

Asukasyhdistys pitää arviointiohjelmassa sosiaalisten vaikutusten arviointitapaa puutteellisenä ja esittää, että sosiaalisten vaikutusten arviointi on toteutettava asiallisesti ja kattavasti.

Asukasyhdistys toteaa, ettei Kuopion Energian suunnitelman toteuttamismahdollisuutta voida pitää erityisen todennäköisenä, koska Lounais-Suomen ympäristökeskukseen ei myöntänyt ympäristölupaa uudelle jätteenpolttolaitoksen laitokselle asutuksen läheisen sijainnin vuoksi.

Voimalaitoksen vaiheittainen siirtäminen pois Haapaniemeltä aiheuttaisi asukasyhdistyksen mielestä varmasti lisäkustannuksia, mutta samalla vastaavasti taloudellista hyötyä muuhun käyttöön vapautuvasta arvokkaasta keskusta-alueesta.

Niiralan omakotiyhdistys toteaa, että voimalaitoksen Kumpusaareen rakentaminen antaisi myöhemmin paremmat laajentumismahdollisuudet kuin nykyiselle Haapaniemen alueelle rakentaminen. Omakotiyhdistys perustelee kannanottoaan sillä, että Kumpusaareessa voimalaitos olisi kauempana asutuksesta, jolloin melu- ja pölyhaitat olisivat pienemmät.

Lisäksi omakotiyhdistys pitää tärkeänä jo suunnitellun uuden rekkaväylän toteuttamista Siikalahden rannalle asianmukaisin meluestein Särkiniemen asutusalueen puolelle sekä Kipinäkadun ja Tasavallankadun väliin. Omakotiyhdistys esittää

lopuksi, että rautatie- vesitiekuljetusmahdollisuuksia polttoaineen kuljettamisessa tulisi kehittää.

Pohjois-Savon pelastuslaitoksen mielestä Kumpusaareen sijoittuva vaihtoehto VE 2 on suositeltavampi, koska asuntoalueet sijaitsevat kauempana ja voimalaitos voidaan sijoittaa suuremmalle tontille.

Pelastuslaitos toteaa vielä, että rakennusluvan yhteydessä pelastusviranomaisen ja rakennusvalvonta tarkastavat rakennuslupapiirustuksista ja muista mahdollisista asiakirjoista mm. palokunnan toimintaedellytykset tontilla sekä rakenteellisesta paloturvallisuudesta annettujen vaatimusten toteuttamisen.

Savo-Karjalan tiepiiri toteaa, että voimalaitoshankkeen liikenteelliset vaikutukset tulee arvioida perusteellisesti ottaen huomioon myös Leväsentieltä syväsatamaan suunnitellun Kumpusaarentien mahdollinen toteutuminen. Erityisesti on syytä selvittää voimalaitoshankkeen vaikutukset raskaan liikenteen määriin, suuntautumiseen ja vaihteluihin ajallisesti.

Arviointiohjelmassa mainittujen vaikutusten lisäksi tiepiirin mielestä tulisi arvioida myös raskaan liikenteen aiheuttama tärinä ja sen vaikutukset.

Tiepiirin mielestä liikenneturvallisuuksia, meluvaikutuksia sekä vaikutuksia viihtyvyyteen ei tulisi arvioida pelkästään asutusalueille kohdistuvien liikenteellisten muutosten perusteella.

Arviointiohjelman otsikointia tulisi tiepiirin mielestä tarkentaa, ettei samaa pääotsikkoa (luvut 1 ja 4 Hankekuvaus) käytettäisi kahteen kertaan.

Kanta-Kuopio seura ry. toteaa, että arvioinnissa on erityisesti korostettava vertailua sijoituspaikkavaihtoehtojen ympäristövaikutusta ihmisten viihtyvyyteen Haapaniemen ja keskustan alueella. Mielipidettään he perustelevat mm. sillä, että lähimpään asutukseen on noin 40 – 50 metriä ja asuntoalueetkin noin 100 metrin päässä sekä jo nykyisestä toiminnasta aiheutuneilla melu ja pöly haitoilla. Nykyisiä haittoja saattaa lisätä vielä todennäköinen yhdyskuntajätteen poltto voimalaitoksessa.

Kanta-Kuopio seuran mielestä arviointia tehtäessä tulisi polttoaineen kuljetusvaihtoehtoina tarkastella myös arviointiohjelmassa esitetyn maantiekuljetusten lisäksi sekä vesitietä että rautatietä. Kuljetusvaihtoehtojen vaikutusta olisi arvioitava alueen liikenteeseen ja ympäristöön.

Kanta-Kuopion seuran mielestä mahdollisia tulevaisuudessa esiin tulevia yhteistoimintoja laitoksen toiminnassa ja niiden vaikutuksia ympäristöön tulisi arvioida. Tällaisina yhteistoimintoina Kanta-Kuopion seura tuo esille mm. biobensiinin valmistus, puupuristeen varausalue Kumpusaarella, maakunnallinen keskushiilivarasto Kumpusaarella ja jätteenpolto Kuopiossa.

Arvioinnin tulisi sisältää myös pitkäntähtäimen suunnitelman aiheuttamia vaikutuksia ympäristöön eli mitä tapahtuu kun Haapaniemi II tulee korvattavaksi todennäköisesti vuonna 2017.

Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry. (KLYY) ja Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry toteavat yleisenä huomiona, että YVA-ohjelmaa on laadittu

asiallisesti, avoimesti ja vuorovaikutteisesti. Yhdistys pitää luonnon kannalta molempia sijoituspaikkavaihtoehtoja samanarvoisina.

Yhdistysten mielestä voimalaitos tulisi rakentaa siten, että sen hyötysuhde on mahdollisimman hyvä huomioiden rakentamisaika sekä myöhempi käyttöaika kuljetuksineen, jotta kasviuonekaasujen tuotto pysyisi pienenä.

Arviointiohjelmassa mainitaan, että välttämätön kaukolämpöteho on 90 MW. Nyt voimalaitoksen tehoksi suunnitellaan 250 MW, mutta arviointiohjelmassa ei perustella, miksi lisätehoa tarvitaan. Yhdistysten mielestä energian kulutuksen tulisi periaatteessa pienentyä, jos ilmastonmuutosta aiotaan hillitä Euroopan Unionin päästötavoitteiden mukaisesti.

Arvioinnissa tulisi tarkastella jätteenpolton osalta myös arviointiohjelmasta poiketen, miten pyritään jätehierarkian ensisijaiseen tavoitteeseen eli jätteen vähentämiseen.

Yhdistysten mielestä uusiutuvien energiamuotojen käyttömahdollisuuden on oltava mahdollisimman suuri. Tästä syystä arvioinnin tulisi sisältää uusia teknisiä ratkaisuja ja tehdä laskelmia erilaisista polttoainevaihtoehdoista, jotta biopolttoaineiden osuus saataisiin suureksi.

Kasviuonekaasupäästöjen aiheuttamia vaikutuksia arvioitaessa on tutkittava keinoja, joilla typen oksidien päästöjä voitaisiin vähentää, sillä varsinkin N_2O on voimakas kasviuonekaasu, jolla on myös vaikutusta otsonin pitoisuuteen. Kasviuonekaasupäästöjen arvioinnissa tulisi yhdistysten mielestä tarkastella ainakin suuruusluokalleen polttoaineen kuljetuksen ja tuotannon aikaiset päästöt sekä miten päästöt suhtautuvat Suomen nykyisiin ja tuleviin päästösitoumuksiin.

Kuopion kaupungin ympäristölautakunta pitää Kuopion Energian esittämään ympäristövaikutusten arviointiohjelmaa pääosin hyvänä. Arvioitavat hankevaihtoehdot on perusteltu realistisesti ja ne on kuvattu ohjelmassa hyvin. Pääosin myös tarkasteltavat ympäristövaikutukset on kuvattu ymmärrettävästi ja riittävästi.

Ympäristölautakunnan mielestä Haapaniemen voimalaitosten uudistamisella voidaan polttoaineesta riippuen vaikuttaa Kuopion kasviuonekaasupäästöihin pitkällä aikavälillä erittäin merkittävästi. Kasviuonekaasupäästöt tulevat olemaan uuden voimalaitoksen yksi keskeinen ympäristövaikutus. YVA-ohjelman mukaan uusi voimalaitosyksikkö voisi käyttää joustavasti kaikkia saatavilla olevia kiinteistä polttoaineita. Lautakunta pitää tärkeänä, että tässä yhteydessä kasviuonekaasupäästöjä arvioidaan useilla erilaisilla mahdollisilla polttoaineiden keskinäisillä seossuhteilla.

Tulevan voimalaitoksen toinen mahdollinen sijoituspaikka on Haapaniemellä nykyisellä voimalaitosalueella olemassa olevan asutuksen läheisyydessä. Siksi lautakunta pitää tärkeänä sitä, että rakentamisen aikaiset ympäristövaikutukset (esim. melu, pöly, värinä) ja toisaalta erilaisiin häiriö- ja onnettomuustilanteisiin liittyvät ympäristövaikutukset arvioidaan ja kuvataan normaalia seikkaperäisemmin. Tältä osin lautakunta ei pidä riittävänä vain vaikutusten sanallista kuvailua, vaan vaikutuksia tulee arvioida myös kvantitatiivisesti. Myös rakentamisen ja häiriötilanteiden aikaisten vaikutusten laajuutta tulee arvioida.

Lautakunta toteaa, että arviointiselostuksessa todettujen ympäristövaikutusten merkittävyyttä tulee kuvata havainnollisesti ja ymmärrettävästi. Tämä on tärkeää siksi, että monet hankkeen tärkeimmät ympäristövaikutukset kohdistuvat kaupunkialueelle, missä on merkittävästi myös muuta ympäristökuormitusta. Johtopäätöksistä tulee käydä ilmi, missä määrin ja miltä osin uusi voimalaitoshanke vaikuttaa kokonaisuutena Kuopion kaupunkiympäristön tilaan.

Ympäristölautakunnan mielestä arviointiohjelmassa ei ole riittävän tarkasti kuvattu mm. maankäyttöön, maisemaan, maa- ja kallioperään sekä kasvillisuuteen ja eläimistöön kohdistuvat vaikutukset (arviointiohjelman kohdat 6.3.5 - 6.3.7).

Vaikka ympäristövaikutusten arvioinnissa voitaneen käyttää apuna aiempien arviointien tuloksia ja johtopäätöksiä, kiinnittää ympäristölautakunta huomiota arviointiprosessin varsin tiukkaan aikatauluun. Asetettu aikataulu ei saa johtaa siihen, että arviointeja tehdään yleispiirteisesti ja pinnallisesti. Tiukka aikataulu johtanee myös siihen, että arviointiprosessissa vuorovaikutus eri sidosryhmien kesken jää hyvin vähäiseksi ja muodolliseksi.

Kuopion Maan ystävät ry ja Tulevaisuuden Voima toteavat, että voimalaitoksen tekniset ratkaisut kaipaavat vaihtoehtoja. Vaihtoehtojen tarkastelussa tulisi kriteereiksi asettaa korkea hyötysuhde, rakennusaste ja uusiutuvan energian osuus. Myös kapasiteetin lisäys tulee perustella arviointiselostuksessa.

Arviointiselostuksessa tulee esittää laitoksen aiotut polttoainejakaumavaihtoehdot ja perustella, miten ne täyttävät ympäristönsuojelulain vaatimuksen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoituksenmukaisista ja kustannustehokkaiden toimista.

Polttoaineiden kasvihuonekaasujenpäästöt tulee tarkastella paitsi polton ja kuljetuksen, myös tuotannon osalta.

Hankkeen yhteensopivuus ilmastotavoitteiden kanssa tulee käsitellä laajalaisesti ja pidemmällä aikavälillä. Laitoksen päästöjä tulee tarkastella sen koko käyttöiän ajalta suhteessa EU:n ilmastopolitiikkaa ohjaavaan kahden asteen tavoitteeseen ja edellyttämiin henkeä kohti laskettuihin kasvihuonekaasupäästöihin.

Kuopion Maan ystävät ry ja Tulevaisuuden Voima ovat lisäksi perustelleet em. tarkennuspyyntöjään varsin seikkaperäisesti.

Jätekuukko Oy toteaa, että Kuopion Energian voimalaitoksen arviointiohjelma tukee hyvin valtakunnallisen jätesuunnitelman linjauksia ohjata kierrätykseen soveltumaton jäte energiaksi. Lisäksi Jätekuukko esittää, että ohjelmaan lisätään myös vertailu siitä, millaisia ympäristövaikutuksia aiheutuu jätteiden loppusijoittamisesta kaatopaikalle verrattuna jätteiden hyödyntämiseen energiana vaihtoehtojen B mukaisesti.

Kuopion Vesi pitää parhaimpina vaihtoehtoina vaihtoehtoja 0B, 1B ja 2B, joissa kaikissa on mahdollisuus käyttää kierrätyspolttoainetta. Samalla Kuopion Vesi esittää selvitettäväksi, voidaanko Lehtoniemen jätevedenpuhdistamon puhdistamolietettä käyttää yhtenä kierrätyspolttoaineena ja millä edellytyksillä.

Kuopion Veden mielestä arviointiselostuksessa tulee esittää selvitys siitä, millaisia jätevesiä hankkeen eri toteutusvaihtoehdoissa johdetaan jätevesiviemäriin.

Kuopion kaupungin tekninen lautakunta toteaa, että arviointiohjelman laatijat ovat perehtyneet puutteellisesti alueen liikenneoloihin ja liikennesuunnitelmiin. Arvioinnin pohjaksi lautakunta esittää, että liikenneolosuhteiden ja liikennesuunnitelmien selventämiseksi tulee vaikutusten arvioijan olla yhteydessä Kuopion kaupungin kunnallistekniseen osastoon.

Lautakunta mielestä vaikutusten arvioinnin yhteydessä tulisi arvioida, voidaanko nykyisiä satamarakenteita hyödyntää kivihiilikuljetuksissa. Samoin rautatien käyttömahdollisuudet polttoainekuljetuksiin tulisi arvioida.

Lautakunnan toteaa, että eri polttoainekuljetusten ja alueelta mahdollisten jätekuljetusten määrät eri liikenneverkon osilla on selvítettävä vaikutusten arvioinnin yhteydessä. Samalla on arvioitava kuljetusten ympäristöriskit sekä kuljetusten melun ja päästöjen määrä liikenneverkolla.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Hankekuvaus

Arviointiohjelmassa on kerrottu selvästi hankkeen nimi ja sijainti sekä siitä on helposti löydettävissä hankkeesta vastaava, konsultti ja yhteysviranomainen yhteystietoineen.

Hankkeen tarkoituksesta on kerrottu arviointiohjelmassa riittävästi. Hankkeen tavoitteet on kerrottu myös selkeästi, mutta jätetty kertomatta, miksi mitoituksena on käytetty 250 MW, vaikka lämmön- ja sähköntuotannon tarve on ainakin tällä hetkellä vähäisempi. Hanke sinänsä on perusteltu hyvin.

Hankkeen keskeiset ominaisuudet ja tekniset ratkaisut sekä kuvaus toiminnasta on kerrottu selkeästi arviointiohjelmassa kuuluvalla tasolla. Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä kuitenkin huomiota siihen, että arvioitavat vaikutukset tulevat arvioiduksi kaikkien voimalaitoksen rakentamiseen liittyvien muiden rakenteiden osalta. Tällainen on mm. polttoaineiden kuljetusten liikenteelliset ratkaisut ja niiden aiheuttamat vaikutukset.

Arviointiohjelmassa on esitetty tiedot hankkeen suunnitteluvaiheesta ja toteutusaikatauluista selkeästi ja ymmärrettävästi sekä kerrottu erittäin selkeästi mitä lupia ja päätöksiä hankkeen toteuttaminen edellyttää. Lisäksi on kiitettävällä tavalla kuvattu nykyiseen suunnittelun tilaan johtaneet suunnitteluprosessit ja kehittämistoimenpiteet.

Vaihtoehdot ja niiden käsittely

Haapaniemen voimalaitoksen uudistamiseksi tai polttoainevalikoiman lisäämiseksi on tehty jo aiempien vuosien kaksi erillistä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Vuonna 1996 on tehty Kumpusaareen sijoitettavasta voimalaitoksesta ja vuonna 2004 jätteen energiahöyrykäyttöhankeesta. Näiden jo tehtyjen YVA-menettelyiden pohjalta Kuopion Energia on päätenyt ympäristökeskuksen mielestä perustellusti esitettyihin sijoituspaikkavaihtoehtoihin sekä eri toteutusvaihtoehtoihin. Vaikka sijoituspaikkavaihtoehdot ovatkin perusteltuja, niin arviointiselostuksessa on syytä selkeästi ja luotettavasti perustella vielä ne syyt ja asiat, joiden perusteella nykyisiin vaihtoehtoihin on päädytty.

Valittu menettely käyttää aiempia päättyneiden YVA-menettelyiden tietoja ja käynnissä olevaa YVA-menettelyä suunnittelun ja päätöksenteon pohjana voidaan pitää lähtökohtaisesti erittäin hyvänä ratkaisuna. Tämä edellyttää tietenkin, että jatkossakin arvioinnista saatavia tuloksia käytetään aidosti hyväksi niin sijoituspaikka- kuin myös toteutusvaihtoehtojen valinnassa.

Varsinaisesti hankkeen toteuttamatta jättämisen vaihtoehdon puuttuminen on perusteltu riittävästi, jonka vuoksi menettely on oikeutettu.

Vaihtoehtojen vertailumenetelmä on kuvattu arviointiohjelmassa ytimekkäästi ja selkeästi. Vertailun taustalla oleva eri vaikutusten merkittävyyden arvioimisen kuvaus olisi kaivannut täsmennystä erityisesti siitä näkökulmasta kuka/ketkä arvioivat yksittäisen vaikutuksen merkittävyyden. Merkittävyyden arvioimisessa tulee huomioida, että merkittävyyden suuruuden ja laadun ratkaisee se, mistä arvomaailmasta ja kokemusmaailmasta asiaa lähestytään. Arviointiselostuksessa tulee käyttää hyväksi eri vaikutusten merkittävyyden arvottamiseen laajaa asiantuntijajoukkoa ja erityisesti voimalaitoksen sijoitusalueen läheisyydessä nykyisin asuvia asukkaita. Mikäli arvioinnin epävarmuustekijät vaikuttavat merkittävyyden arviointiin on se kerrottava selvästi myös merkittävyyden arviointia kuvaavassa kohdassa.

Vaikutukset ja niiden selvittäminen

Yleistä

Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota siihen, että hanketta koskevat selvitykset ovat riittävän kattavat, monipuoliset ja luotettavat sekä sisällöllisesti että alueellisesti. Hankkeen sijainnista johtuen erityistä huomiota tulee kiinnittää alueen ympäristöön ja sen selvittämiseen, jotta vaikutusten tunnistaminen ja mekanismit sekä vaikutusselvitysten kohdentaminen olisi mahdollista.

Arviointiohjelmassa on esitetty riittävän kattavasti ne olemassa olevat suunnitelmat ja selvitykset, joihin tehtävä arviointi pohjautuu. Poikkeuksen tekee kuitenkin alueidenkäyttöön, luontoon ja maisemaan liittyvien selvitysten kuvaus, koska näiltä osin ei ole kerrottu mitä olemassa olevia tietoja on käytettävissä, mikä on niiden asianmukaisuus (kattavuus, ajantasaisuus, riittävyys), mitä tietoja aiotaan hankkia lisää, millä tavalla (menetelmät) ja kenen tekeminä sekä kuinka ne aiotaan esittää, havainnollistaa ja arvioida.

Hankkeen aiemmissa suunnitteluvaiheissa on valmistunut melko kattavasti arvioinnin pohjaksi eri selvityksiä. Arvioinnin yhteydessä tulee kuitenkin tarkastella näiden jo valmistuneiden selvitysten kattavuus ja luotettavuus sekä tarvittaessa tarkentaa ja täydentää selvityksiä puuttuvilta osin. Erityisesti tulee harkita uuden asukaskyselyn tekemistä, koska aiempi kyselytutkimus on tehty jo noin kymmenen vuotta sitten, joten em. kyselyn tulosten käyttäminen arvioinnin pohjana ei enää ole luotettavaa.

Kerättävien tietojen analysoinnissa tulee käyttää asianomaiseen alaan perehtyneitä asiantuntijoita, joilla on kokemusta ao. vaikutusten luotettavasta arvioinnista sekä käyttää riittävästi aikaa luotettavien lähtötietojen keräämiseen. Hankkeen aikataulu ei saa olla esteenä luotettavien lähtötietojen hankkimiselle.

Arviointiohjelmassa on kerrottu pääosin ymmärrettävästi eri vaikutusten arviointitavat ja käytettävät arviointimenetelmät, muttei sitä kuka/ketkä arvioinnin tekevät. Arvioinnissa tulee käyttää kuhunkin vaikutukseen perehtyneitä asiantuntijoita. Lisäksi arvioinnissa tulee kiinnittää erityisesti huomiota vaikutusten merkittävyyden arvottamiseen sekä pyrkiä arvioimaan tältä pohjalta kaikki vaikutukset, niin myönteiset kuin kielteisetkin, mahdollisimmin hyvin ja kattavasti.

Hankkeen suunnittelun tässä vaiheessa tarkkojen vaikutusalueiden rajaaminen ja niiden esittäminen kartoilla on hankalaa. Arviointiohjelmassa esitetty lähestymistapa, jossa arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi rajauksien tekemiseen, on tämän kaltaisessa hankkeessa hyvin perusteltua.

Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä huomiota mahdollisten haitallisten vaikutusten torjuntaan sekä esitettävä lieventämistoimenpiteitä, joilla voidaan varmistaa, että hankkeen toteutuessa lähialueen asuinalue-, virkistyskäyttö-, maankäyttö-, viihtyvyys- jne. arvot eivät laskisi. Kaikkien keskeisten haittojen torjuntaa ja lieventämistoimenpiteitä tulee tarkastella myös sosiaalisten vaikutusten näkökulmasta.

Käytettävät polttoaineet ja polttotekniikka

Arviointiohjelmassa on kerrottu polttotekniikaksi valitun leijupetikattilan. Arviointiselostuksessa on selkeästi ja luotettavasti perusteltava, miksi ko. oleva tekniikka on valittu tai vaihtoehtoisesti tarkasteltava myös muita tekniikoita ja niistä aiheutuvia vaikutuksia.

Polttoainevalikoimaksi on arviointiohjelmassa esitetty joukko erityyppisiä polttoaineita. Osa esitetyistä on uusiutuvia polttoaineita ja osa uusiutumattomia. Arviointiselostuksessa olisi tarkasteltava mahdollisuuksia mahdollisimman suureen uusiutuvien polttoaineiden käyttöön.

Kasvihuonekaasupäästöt tulevat olemaan uuden voimalaitoksen yksi keskeinen ympäristövaikutus. Tästä syystä kasvihuonekaasupäästöjä tulee arvioida useilla erilaisilla mahdollisilla polttoaineiden keskinäisillä seossuhteilla.

Arviointiselostuksessa on kerrottava riittävän selvästi, kuinka ympäristönsuojelun vaatimukset ympäristön huomioimisessa on polttoainevalinnoissa huomioitu sekä kuinka parhaan käyttökelpoisen tekniikan käyttäminen toteutuu hankkeessa.

Arviointiohjelmassa todetaan, että jätepolttolaitteena käytettäisiin lajiteltua REF II-laatua, jonka valmistaminen tehtäisiin joissain muualla kuin itse voimalaitosalueella. Kuopion seudulla ilman uutta jätteen käsittely- ja lajittelupaikkaa ainoaksi vaihtoehdoksi REF II-laadun valmistuspaikaksi jää Jätekuukko Oy:n Heinälammirinteen jätteenkäsittelyalue. Jätekuukolta viimeksi saadun (helmikuun 2007) tiedon mukaan REF II-laadun valmistaminen ei ole ongelmatonta, vaan se saattaa olla jopa käytännössä kustannustehokkaasti mahdotonta. Tästä syystä Kuopion Energian tulisi harkita myös REF III-laadun käytöstä aiheutuvien vaikutusten arviointia, mikäli tarkoituksena on käyttää jätettä polttolaitteena. Samoin tulisi harkita onko arviointiin tarpeen ottaa mukaan myös Lehtoniemen jätevedenpuhdistamon puhdistamoliete yhdeksi polttoainevaihtoehdoksi.

Vaikutukset luontoon, kasvillisuuteen ja eläimistöön

Arviointiselostuksessa tulee keskittyä niihin luonnonsuojelualueisiin, suojeluvaurauksiin, Natura 2000-verkoston kuuluviin kohteisiin sekä muihin luonnon monimuotoisuuden kannalta ja kulttuuriympäristöarvojen kannalta tärkeisiin kohteisiin, joihin tarkasteltavalla hankkeella on välittömiä tai välillisiä vaikutuksia.

Natura-alueiden osalta on arviointiselostuksessa tarpeen esittää johtopäätökset, onko niiden osalta luonnonsuojelulain mukainen arviointi tarpeen tai millä perusteella se ei ole tarpeen. Arviointiohjelmassa mainittujen Natura-kohteiden lisäksi samalle etäisyydelle laitosvaihtoehtoista sijoittuu myös Keski-Kallaveden saariston Natura-alue.

Ohjelmassa todetaan hyvin ylimalkaisesti Kumpusaaren olevan pääasiassa metsää. Ohjelmasta ei myöskään selviä se, mitkä laitosalueen luontoarvot aiotaan selvittää tai millä tavalla ja menetelmällä ne aiotaan selvittää. Suurimmalta osalta Kumpusaaren voimalaitosalue on puustorakenteeltaan monipuolinen niin puulajisuhteiltaan, iältään kuin kunnoltaankin sisältäen mm. runsaasti lahoppua. Alueelta on esitettävä riittävät ja luotettavat tiedot kasvillisuudesta ja eläimistöstä sekä selvitys niiden alkuperästä. Alueen voidaan luonnonominaisuuksiltaan arvioida olevan hyvin potentiaalinen liito-oravan esiintymiselle, minkä vuoksi alueelta on tarpeen tehdä myös liito-oravakartoitus.

Vaikutukset maisemaan ja virkistyskäyttöön

Maisemaan kohdistuvien vaikutusten arviointi on esitetty hiukan puutteellisesti. Tästä syystä hankkeen toteuttamisen maisemallisia ja kaupunkikuvallisia muutosten sekä lähi- ja kaukovaikutuksia tulee arvioida sekä havainnollistaa esim. valokuvasovituksin em. asioita kaikilta merkittäviltä suunnilta tarkasteltuna.

Vesistövaikutukset

Vesistöön kohdistuvien vaikutusten arviointia on arviointiohjelmassa kuvattu niukasti, joskin keskeisiltä vaikutustavoiltaan riittävästi. Koska uutena polttoainevaihtoehtona tulisi olemaan myös kivihiili, niin vesistöön kohdistuvien vaikutusten arvioimiseen tulee sisällyttää myös kivihiilen varastoinnista vesistöön kohdistuvien vaikutusten arviointi. Samoin kaikkien muidenkin polttoaineiden varastoinnista vesistöön kohdistuvat vaikutukset tulee arvioida. Arviointiselostuksessa tulee vesistöön kohdistuvia vaikutuksia tarkastella niin voimalaitoksen rakentamisen aikaisina kuin myös voimalaitoksen käytön aikaisina vaikutuksina.

Vaikutukset aluerakenteeseen ja maankäyttöön

Varsinaisten vaihtoehtojen sijoituspaikkojen lisäksi tulee arviointiselostuksessa laajemmin kuvata vaikutusalueiden kaavoitustilannetta. Tässä tapauksessa on ensisijaista tarkastella hankkeen sijoitusvaihtoehtoja suhteessa nykyiseen maankäyttöön ja rakentamistilanteeseen sekä voimassa olevan asemakaavan mahdollistamaan maankäyttöön ja rakentamiseen. Oikeusvaikutteista yleiskaavaa ja vahvistettua seutu/maakuntakaavaa on tarpeen tarkastella vain siltä osin, jos niillä on kaavajärjestelmän mukaista ohjausvaikutusta asemakaavan muutostilanteessa voimalaitoshankkeen vaikutusalueella.

Kumpusaaren vaihtoehdon osalta on arvioitava voimalaitoksen sijoittamisen vaikutuksia myös Kärängän tulevaan asutukseen, joka sijoittuu alle kilometrin pää-

hän laitoksesta. Kärängässä on voimassa oikeusvaikutteinen tiiviin kaupunkimaisen rakentamisen mahdollistava asemakaava.

Kumpusaaren läheisyydessä olevat saaret ovat virkistyskäyttöarvoltaan merkityksellisiä. Virkistyskäyttöarvoa lisää vielä rakenteilla olevan Saaristokadun valmistuminen. Arvioinnissa onkin tarkasteltava myös em. saarten virkistyskäyttöarvolle aiheutuvia vaikutuksia. Samoin myös muillekin esitettyjen sijoituspaikkojen läheisyydessä oleville virkistyskäyttöalueille aiheutuvia vaikutuksia tulee tarkastella arviointiselostuksessa.

Melu-, pöly-, haju- ja värinävaikutukset

Nykyisten Haapaniemen voimalaitosten merkittävimminä vaikutuksina, joista lähialueen ihmiset ovat valittaneet, on olleet melu ja ajoittain pöly. Arviointiselostuksessa on kiinnitettävä tästä syystä huomiota lähialueiden asukkaille aiheutuvien melu- ja pölyvaikutusten arvioimiseen sekä tulosten selkeään ja ymmärrettävään esittämiseen. Nämä jo todetut haitat tulee lisäksi tarkastella myös haittavaikutusten vähentämistoimenpiteiden tarkastelun yhteydessä. Lisäksi erilaisiin häiriö- ja onnettomuustilanteisiin liittyvät ympäristövaikutukset on arvioitava ja kuvattava selkeästi ja kattavasti niin kvalitatiivisesti kuin myös mahdollisuuksien mukaan kvantitatiivisesti.

Valtioneuvosto on 31.5.2006 tehnyt periaatepäätöksen, jonka tavoitteena on alentaa ympäristön melutasoja ja vähentää altistumista melulle. Se sisältää vähentämistavoitteita melulle altistuvien määrässä vuoteen 2020 mennessä. Tämä valtioneuvoston periaatepäätös tulee huomioida arviointiselostuksessa sekä tarkastella yleisellä tasolla kuinka melulle altistuvien määrää voidaan toiminnassa vähentää.

Valtakunnallisen ilmansuojeluohjelman 2010 tavoitteena on, että Suomi toteuttaa tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisista päästörajoista annetun direktiivin (2001/81/EY) velvoitteet vuoteen 2010 mennessä. Suomen tulee vähentää rikkinäköiden, typen oksidien, ammoniakkin ja haihtuvien orgaanisten aineidenpäästöjä asteittain. Arviointiselostuksessa on kerrottava kuinka hanke tukee ja toteuttaa em. ohjelmaa.

Valtioneuvosto hyväksyi 8.2.2007 asetuksen, joka säätelee tavoitearvot ilmassa olevien haitallisten metallien ja PAH-yhdisteiden (polysykliset aromaattiset hiilivedyt) pitoisuuksille. Asetuksen mukaan arseenin, kadmiumin, nikkelin ja bentso(a)pyreenin vuosikeskiarvopitoisuuksina annetut tavoitearvot on pyrittävä saavuttamaan vuoteen 2013 mennessä. Asetus tulee voimaan 15.2.2007. Lisäksi asetuksella säädetään näiden aineiden ja elohopean sekä bentso(a)pyreenin ja eräiden muiden PAH-yhdisteiden pitoisuuksien ja laskeumien seurannasta, niistä tiedottamisesta ja toimista tavoitearvot ylittävien pitoisuuksien alentamiseksi.

Arsenin, kadmiumin, nikkelin, elohopean ja PAH-yhdisteiden merkittävimmät päästölähteet ovat energiantuotanto ja lämmitys sekä erilaiset teollisuusprosessit, kuten metalli-, sellu- ja paperiteollisuus sekä öljynjalostus. Nämä metallit ja yhdisteet ovat terveydelle haitallisia jo pieninä pitoisuuksina, eikä niille ole voitu määrittää täysin haitatonta kynnyksiarvoa. Vaikka Suomessa aineiden pitoisuudet ovat yleensä selvästi tavoitearvoja matalampia, tulee arvioinnissa ottaa huomioon uuden asetukset asettamat tavoitteet.

Arviointiohjelmassa esitetyn leviämismallin käyttö arvioinnissa hyväksi on erityisen kiitettävää. Leviämismallin käyttö parantaa luotettavuutta itse arvioinnin

tuloksiin. Tarvittaessa myös hajuhaitan leviämistä on arvioitava leviämismallin avulla, mikäli haju todetaan merkittäväksi riskiksi.

Liikenteen aiheuttamat värinävaikutukset tulee arvioida niiltä osin kun värinälle altistuvia kohteita on mm. polttoaineiden kuljetusreitillä vähintäänkin Leväsentieltä alkaen. Samoin liikenteen aiheuttaman melun vaikutusten osalta tulisi arvioinnin käsittää vähintäänkin Leväsentien ja voimalaitosalueen välisen alueen, tapahtuipa liikenne nykyistä liikenneväylää pitkin tai uutta suunniteltua Kumpusaarentien liikenneväylää pitkin.

Sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset ihmisten terveyteen

Sosiaalisten vaikutusten tarkastelu on arviointiohjelmassa esitetty yleisellä tasolla, mutta silti riittävästi.

Terveysvaikutusten kannalta on oleellista selvittää tarkasteltavien vaihtoehtojen vaikutukset vaikutusalueella asuvien ihmisten terveydellisiin oloihin. Tämä edellyttää tietoa nykytilasta ja mahdollisen muutoksen arviointia vaihtoehtojen toteuttamisen jälkeen. Melu ja ilman laatu (pöly, päästöt) ovat mm. ihmisen terveyteen vaikuttavia keskeisiä tekijöitä, joihin hankkeen vaikutuksia tulee tarkastella.

Sosiaalisten vaikutusten arviointia varten on vaikutusalueelta koottava riittävät taustatiedot elinoloista ja sosiaalisen ympäristön tilasta. Vaikutuksia nykyisten asuttujen kiinteistöjen asumismahdollisuuksiin, loma-asuntojen käyttömahdollisuuksiin, elinkeinojen harjoittamiseen, maankäyttöön, ihmisten virkistysmahdollisuuksiin (kalastus, metsästys, marjastus, sienestys, luonnossa liikkuminen yleensä), viihtyvyyteen, liikkumiseen, turvallisuuteen, työllisyyteen on vähintäänkin tarkasteltava arviointiselostuksessa.

Jätteenpolto on saanut menneiden vuosikymmenten aikana hyvin negatiivisen mielikuvan. Tästä syystä arvioinnin tulee pitää sisällään myös tarkastelun siitä, millaiseksi varsinkin lähialueen ihmiset kokevat oman asuinympäristönsä asuinviihtyvyydelle tapahtuvat muutokset, mikäli voimalaitoksessa polttoaineena käytetään jätettä.

Erityisen hyvänä voidaan pitää sitä, että arviointiohjelmassa on kerrottu sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa käytettävän hyväksi sosiaali- ja terveysministeriön oppaita. Näissä oppaissa on kerrottu melko seikkaperäisesti, kuinka sosiaalisten vaikutusten arviointi tulisi tehdä.

Vaikutukset liikenteeseen ja liikkumiseen

Voimalaitoshankkeen liikenteelliset vaikutukset tulee arvioida perusteellisesti ottaen huomioon myös Leväsentieltä syväsatamaan suunnitellun Kumpusaarentien mahdollinen toteutuminen. Erityisesti on syytä selvittää voimalaitoshankkeen vaikutukset raskaan liikenteen määriin, suuntautumiseen ja vaihteluihin ajallisesti.

Arviointiohjelmassa mainitaan, että raskasliikenne käyttäisi Saaristokatua. Tämä ei voine pitää paikkaansa, sillä Saaristokatuhankkeen yhteydessä tehdyssä YVA-menettelyssä on selvästi mainittu, ettei raskasliikenne tule käyttämään Saaristokatua liikenneväylään.

Vahvistetuissa tai oikeusvaikutteisissa asemakaavoissa ei ole varausta Kumpusaarentielle. Katuvarausta on suunnitteilla siten, että Siikaniemen asemakaava on ehdotusvaiheessa ja Siikalahden asemakaavoitus käynnistymässä. Suunnittelutilanteen keskeneräisyyden vuoksi ei yksinomaan sellaisten vaihtoehtojen, joissa Kumpusaarentie on toteutunut, vaikutusten arviointi ole riittävää. Voimalaitoksen aiheuttamat liikennevaikutukset on tutkittava kaikilla eri liikenneverkko-vaihtoehtoilla.

Osallistuminen

Hankkeeseen nimetty seurantaryhmä on voinut vaikuttaa arviointiohjelman sisältöön riittävästi, joskin kiireellisen aikataulun myötä vaikuttavuus on saattanut heikentyä. Seurantaryhmälle on annettava riittävästi aikaa tutustua itse arvioinnin tuloksiin, jotta seurantaryhmälle asetetut tavoitteet täyttyisi luotettavalla tavalla

Raportointi

Arviointiohjelma on saatu kiitettävästi tiiviiseen ja yleistettyyn esittämistapaan. Samalla se on saattanut joiltakin osin hankaloittaa ja heikentää esim. luontoon, maankäyttöön ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnin selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Tästä syystä arviointiselostuksessa on kerrottava selkeästi mihin tietoihin ja tehtyihin selvityksiin arviointi perustuu kunkin vaikutuksen osalta. Arviointiselostus tulee pyrkiä tekemään ymmärrettävään ulkoasuun sekä kiinnittää huomiota arvioinnin tuloksista tehtävän tiivistelmän ymmärrettävyyteen.

Yhteenveto

Ympäristökeskus katsoo arviointiohjelman täyttävän YVA-asetuksen (713/2006) 9 §: n sisällölliset vaatimukset. Arviointiohjelma on tehty riittävän kattavasti ja onnistuttu samalla tekemään se silti tiiviiseen esitysmuotoon, josta selviää hyvin se mitä on tarkoitus arvioida ja kuinka vaikutukset tullaan arvioimaan.

Arviointiselostuksen keskeisenä puutteena on luontoon, maankäyttöön ja maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnin esittämisessä. Näiden vaikutusten arviointia on täsmennettävä ja tarkastettava sekä tarvittaessa tehtävä lisäselvityksiä.

Hankkeen vaikutusten arvioinnissa on pyrittävä kattavaan ja ennakkoluulottomaan eri vaikutusten yhteisvaikutuksien arviointiin kaikkien vaikutusta aiheuttavien tekijöiden osalta.

Arviointiselostuksessa on tuotava esille ymmärrettävästi arvioinnissa käytetyt menetelmät ja mihin oletuksiin, laskelmiin tai arvioihin tehty ympäristövaikutusten arviointi on perustunut.

Vaikutusten merkittävyys ja merkittävyyden arvottaminen on keskeinen osa ympäristövaikutusten arviointia. Merkittävyyden arvottamisessa tulisi käyttää laajaa asiantuntijajoukkoa ja alueen ihmisiä hyväksi, koska heillä kullakin on omasta arvomaailmastaan syntynyt kuva kunkin vaikutuksen merkittävyydestä.

Voimalaitoshanke sijoittuu asuinalueen läheisyyteen, jonka vuoksi hankkeella saattaa olla merkittäviä sosiaalisia vaikutuksia varsinkin lähialueen asukkaille. Arvioinnissa tuleekin tästä syystä keskittyä mm. sosiaalisten vaikutusten arvioimiseen.

Ympäristövaikutusten merkittävyyttä tulee kuvata havainnollisesti ja ymmärrettävästi, koska monet hankkeen ympäristövaikutukset kohdistuvat kaupunkialueelle, missä on merkittävästi myös muuta ympäristökuormitusta.

ARVIOINTIOHJELMAN JA YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNNON NÄHTÄVILLÄOLO

Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta on nähtävillä arviointiohjelman kanssa arviointimenettelyn ajan 14.2.2007 alkaen Kuopion kaupunginkirjastossa, Kuopion kaupungin ympäristökeskuksessa, Kuopion Energialla ja Pohjois-Savon ympäristökeskuksessa. Lausunto on luettavissa myös Pohjois-Savon ympäristökeskuksen verkkosivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/psa.

JAKELU JA MAKSUT

Kuopion Energia
Snellmaninkatu 25
70100 Kuopio

Yhteysviranomaisen lausunnosta peritään ympäristöministeriön asetuksen alueellisten ympäristökeskusten maksullisista suoritteista (1237/2003) mukainen maksu.

Maksu on 3910 €, joka peritään hankkeesta vastaavalta eli Kuopion Energialta.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että julkisoikeudellisesta suoritteesta määrätyn maksun määräämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia oikaisua maksun määränneeltä viranomaiselta kuuden kuukauden kuluessa maksun määräämisestä.

Johtaja

Markku Henttonen

Ympäristöinsinööri

Jorma Lappalainen

Liitteet: Ympäristövaikutusten arvioinnissa käytettäviä käsitteitä
Kopiot annetuista lausunnoista ja mielipiteistä (hankkeesta vastaavalle)

Luettelo lausunnon/muistutuksen antajista:

Pohjois-Savon liitto
Särkiniemen-Särkilahden asukasyhdistys, Turunen Jani
Niiralan omakotiyhdistys, Kukkonen Hannu
Pohjois-Savon pelastuslaitos
Savo-Karjalan tiepiiri
Kanta-Kuopio seura ry, Marjatta Korhonen
Kuopion Luonnon Ystävien Yhdistys ry, Atte von Wright

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri, Helvi Heinonen-Tanski
Kuopion kaupunki, ympäristökeskus
Kuopion Maan ystävät ry ja Tulevaisuuden Voima, Ihantola Anna-Riikka
Kuopion kaupunki, tekninen lautakunta
Kuopion Vesi
Jätekkukko Oy

Tiedoksi:

Kuopion kaupunginhallitus
Pohjois-Savon Te-keskus, kalatalous
Kuopion satamatoimisto
Haapaniemi-Niirala asukasyhdistys
Pitkälähti-Petosen asukasyhdistys ry
Itä-Suomen työsuojelupiiri
Itä-Suomen lääninhallitus
Jätehuoltoyhdistys ry
Haminalahden kylätoimikunta, Leena Rytönen
Etelä-Kallaveden kalastusalue, Jarmo Mononen
Suomen Ympäristökeskus
Itä-Suomen ympäristölupavirasto

Liite yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antamaan lausuntoon koskien Kuopion Energian voimalaitoshankkeen rakentamista Kuopion kaupungissa

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (YVA) tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset selvitetään riittävällä tarkkuudella merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavien hankkeiden suunnittelussa ja että ne kirjataan tulevien päätöksenteon pohjaksi. Ympäristövaikutusten arviointi ei siis ole itsessään päätös, eikä siinä oteta kantaa hankkeesta mahdollisesti aiheutuvien haittojen korvaamisen haitankärsijälle, eikä siinä myöskään oteta kantaa suoranaisesti yksittäisiin yksityiskohtiin. Korvaus yms. vaateet käsitellään hankkeen jatkosuunnittelun ja päätöksen teon yhteydessä, kuten esim. vesilain tai tielain mukaisessa käsittelyssä. YVA-menettelyn tavoitteena on myös lisätä kansalaisten mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa suunnitteluun.

YVA-menettely jakautuu kahteen vaiheeseen, arviointiohjelma- ja arviointiselostusvaiheeseen. Arviointimenettely alkaa, kun hankkeesta vastaava toimittaa arviointiohjelman yhteysviranomaiselle. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa kerrotaan mm., mitä vaihtoehtoja ja vaikutuksia suunnittelun aikana selvitetään. Ohjelman jälkeen laadittava ympäristövaikutusten arviointiselostus sisältää mm. vaihtoehtojen vaikutukset sekä haittojen ehkäisy- ja rajoittamistoimet.

Yhteysviranomainen kuuluttaa arviointiohjelman ja arviointiselostuksen vireilläolosta, kerää mielipiteet ja lausunnot ja laatii niiden pohjalta oman lausuntonsa asiakirjojen riittävytydestä. Kansalaisilla, viranomaisilla ja muilla taholla on YVA-menettelyssä mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoaikoina sisältöön selvittävien vaihtoehtojen ja ympäristövaikutusten osalta.

Seuraavassa on kerrottu lyhyesti niitä käsitteitä ja termistöä, jota yleensä käytetään ympäristön vaikutusten arvioinnista annetun lain (468/1994 muutettu 267/1999) mukaisessa arviointimenettelyssä:

Ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan hankkeen tai toiminnan aiheuttamia välittömiä ja/tai välillisiä vaikutuksia, jotka kohdistuvat mm.:

- Ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen
- Maaperään, vesiin, ilmaan ja ilmastoon, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen
- Yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön
- Luonnonvarojen hyödyntämiseen
- Edellä mainittujen tekijöiden keskinäisiin vuorovaikutussuhteisiin

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyllä tarkoitetaan menettelyä, jossa arvioidaan ja selvitetään hankkeiden aiheuttamia ympäristövaikutuksia ja kuullaan niitä, joiden oloihin ja etuihin hanke saattaa vaikuttaa. Arviointimenettely alkaa hankkeesta vastaavan esitettyä arviointiohjelmaa ja päättyy yhteysviranomaisen antamaan lausuntoon arviointiselostuksesta.

Hankkeesta vastaavalla tarkoitetaan sitä toiminnanharjoittajaa, joka on vastuussa toiminnan suunnittelusta tai toteuttamisesta.

Yhteysviranomaisella tarkoitetaan asetuksella säädettyä viranomaista, joka huolehtii siitä, että hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely järjestetään asianmukaisesti. Yhteysviranomainen kokoaa annetuista lausunnoista ja mielipiteistä yhteenvedon ja liittää sen hankkeesta vastaavalle antamaansa lausuntoon. Yhteysviranomainen on aina asetuksen mukaan alueellinen ympäristökeskus.

Ympäristövaikutusten arviointiohjelmalla tarkoitetaan hankkeesta vastaavan laatimaa suunnitelmaa kuinka he aikovat arvioida hankkeesta aiheutuvat vaikutukset, mitä selvityksiä heillä on tarkoitus tehdä arvioinnin pohjaksi sekä kuinka he aikovat järjestää ihmisten kuulemisen ja osallistumisen.

Ympäristövaikutusten arviointiselostuksella tarkoitetaan asiakirjaa, jossa hankkeesta vastaava esittää tiedot hankkeesta ja sen vaihtoehtoista, hankkeen aiheuttamista vaikutuksista sekä esittää haittojen vähentämiseksi tekemiään ratkaisuja. Arviointiselostusta laatiessaan hankkeesta vastaava ottaa huomioon yhteysviranomaisen arviointiohjelmasta antaman lausunnon.

Osallistumisella tarkoitetaan sitä vuorovaikutusta ja keskustelua, jota käydään hankkeesta vastaavan, yhteysviranomaisen, muiden viranomaisten sekä hanke- tai vaikutusalueella asuvien välillä.